

Fiche 7: Mededeling en een Richtlijn inzake Pesticiden

Titel:

Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden

Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden

Datum Raadsdocument: beide 20 juli 2006

Nr Raadsdocument: a) 11902/06 b) 11896/06

Nr. Commissiedocument: a) COM (2006) 372 final, b) COM (2006) 373 final

Eerstverantwoordelijk ministerie: VROM

Behandelingstraject in Brussel:

Behandeling in raads werkgroep nog niet bekend, waarschijnlijk oktober. Beleidsdebat

Milieuraad in december

*Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van de **strategie en onderliggende kaderrichtlijn**:*

In het 6e milieuactieprogramma heeft de Europese Commissie een aantal thematische strategieën aangekondigd, waaronder één voor duurzaam gebruik van bestrijdingsmiddelen (gewasbeschermingsmiddelen en biociden). Het huidige voorstel bevat echter momenteel alleen maatregelen voor gewasbeschermingsmiddelen en niet voor biociden, dit omdat de Commissie de effecten wil afwachten van de toelatingswetgeving inzake biociden. In de loop van 2007 zal worden bekeken of uitbreiding van maatregelen inzake biociden ter hand moet worden genomen.

Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen bestaat er op dit moment op communautair niveau regelgeving ten aanzien van de *toelating* van gewasbeschermingsmiddelen en ten aanzien van residuen, maar nog niet ten aanzien van het *gebruik* van gewasbeschermingsmiddelen. Met de Thematische Strategie Duurzaam gebruik van pesticiden (TS-SUP) wil de Commissie in die regelgeving voorzien.

Het overkoepelend doel van de TS-SUP is: „to reduce the impacts of pesticides on human health and the environment, and more generally to achieve a more sustainable use of pesticides as well as a significant overall reduction in risks and of the use of pesticides consistent with the necessary level of protection against pests”.

Met TS-SUP zal meer nadruk komen te liggen op aspecten van registratie van gebruik, opleidingsvereisten en het stimuleren van geïntegreerde landbouw en juist gebruik.

De strategie werkt dit uit in de volgende doelen:

1. minimaliseren gevaren en risico's voor gezondheid en milieu door het gebruik van pesticiden;
2. het verbeteren van de controle op handel en gebruik van pesticiden;
3. het beperken van schadelijke stoffen, onder andere door middel van substitutie van gevaarlijke stoffen door minder gevaarlijke stoffen;
4. het stimuleren van teelten waarin de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen minder of niet noodzakelijk is;
5. het ontwikkelen van monitorings- en registratiesystemen om de voortgang te meten.

De **kaderrichtlijn** stelt de volgende maatregelen voor:

- iedere lidstaat dient een nationaal actieplan op te stellen om aan te geven hoe zij de vijf bovenstaande doelen denkt te realiseren;
- derden-belanghebbenden dienen te worden betrokken bij de totstandkoming van de nationale actieplannen;

- een systeem van training van professionele gebruikers dient opgezet te worden, met als oogmerk ‘geen gebruik zonder training’, waarbij nadrukkelijk de reductie van het gebruik aan de orde komt;
- het “grote” publiek dient voorlichting te krijgen over (de gevaren van) het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen;
- inspectie en keuring van spuitapparatuur;
- beperking van vliegtuigspuiten tot een “nee-tenzij”. Alleen gebruik toegestaan indien er niet anders bestreden kan worden en gebruik duidelijke voordelen biedt en milieuvoordeel heeft ten opzichte van andere toepassingsmethoden;
- verdergaande bescherming (t.o.v. 91/414) voor aquatisch milieu;
- aanwijzing van gebieden waarin slechts beperkt of in het geheel geen gebruik mag worden gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen, te denken valt aan habitat-gebieden, gebieden toegankelijk voor het “grote” publiek en waterwingebieden;
- regels voor opslag en verpakking om misstanden te voorkomen;
- promotie van laag gewasbeschermingsgebruik en opstellen van Europees brede standaarden voor “geïntegreerd telen”. Dit houdt in dat er bij het verbouwen van gewassen rekening wordt gehouden met allerlei factoren die het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verminderen. Vanaf 2014 zullen deze standaarden verplichtend zijn in gehele Unie;
- opstellen van geharmoniseerde indicatoren om de voortgang te meten van de doelen van de strategie;
- opzetten van een systeem van informatie-uitwisseling op Europees niveau.

Verder noemt de Commissie een aantal voorstellen die via andere instrumenten worden vorm gegeven:

- Uitwerking van de monitoring (in herziene 91/414-Verordeningvoorstel))
- Comparative assessment en het substitutie-beginsel (idem)
- Onderzoek (in 6e en 7e Kaderprogramma onderzoek)
- Afstemming met Kaderrichtlijn Water
- Afstemming met conventies Rotterdam en Stockholm.
- Een uitnodiging aan de lidstaten om het normale BTW-tarief toe te passen op pesticiden om zo te voorkomen dat door prijsverschillen illegale grensoverschrijdingen (cross-border) zullen plaatsvinden.

Een van de voorstellen die de Commissie noemt - waartoe vóór het 6^e MAP/TS-SUP reeds is besloten - is de implementatie van een herziene richtlijn 91/414/EEG. (Commissie stelt een Verordening voor). Er ligt derhalve een relatie met het separate voorstel voor de herziening van de gewasbeschermingsmiddelenrichtlijn 91/414/EEG. Sommige van de aangekondigde maatregelen uit de strategie kunnen slechts hun invloed hebben indien zij verankerd worden in deze Verordening. Te denken valt aan de ‘nee-tenzij’-bepaling van vliegtuig-sputen en verdergaande bescherming van het aquatisch milieu en nadere voorschriften voor verpakking. Om te verhinderen dat op sommige punten verbrokkelde regelgeving en gebrek aan transparantie voor gebruikers ontstaat is een goede, geformaliseerde communicatie tussen de separate Raadsbehandelingstrajecten van belang.

Rechtsbasis van het voorstel:

Thematische Strategie: niet van toepassing

Kaderrichtlijn: Artikel 175(1)

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement:

Thematische Strategie: niet van toepassing

Kaderrichtlijn: medebeslissing en gekwalificeerde meerderheid.

Instelling nieuw Comitologie-comité:

Er bestaat reeds het Permanente Comité voor de Voedselketen en de Diergezondheid. Daarnaast is het de bedoeling om een zogenaamde EU-Expert Group in te stellen die naar het Comité rapporteert. Er wordt geen nieuw Comité ingesteld.

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit:

Positief. Nederland hecht aan een hoog beschermingsniveau van het milieu en de menselijke gezondheid. Hiervoor is harmonisatie van regelgeving voor duurzaam gebruik van pesticiden noodzakelijk met het oog op de grensoverschrijdende aspecten van water- en luchtkwaliteit.

Proportionaliteit:

Positief. Een richtlijn is het middel bij uitstek om te komen tot de gewenste harmonisatie van regelgeving. Artikel 175 (1) geeft daarnaast de mogelijkheid om aanvullende nationale maatregelen te nemen en laat daarmee voldoende ruimte voor de lidstaten om een eigen beleid te voeren.

Consequenties voor de EU-begroting:

Geen noemenswaardige consequenties, aangezien de maatregelen door de lidstaten moeten worden genomen. Het Comité bestaat reeds en zal dus niet meer dan thans op de EU begroting drukken.

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

Aangezien ongeveer 80% van de voorstellen reeds in Nederland ingevoerd zijn zullen de gevolgen naar verwachting beperkt zijn. De voorstellen uit de kaderrichtlijn zullen bovendien in het Permanente Comité voor de Voedselketen en de Diergezondheid (PCDV) uitgewerkt moeten worden. Pas dan is er zicht op de kosten die uit de kaderrichtlijn voortvloeien. De nationale voorbereiding en uitvoering van de TS-SUP is vervolgens in handen van een competent authority (bevoegd gezag). Over wie dit bevoegd gezag zal zijn, moet in Nederland nog een besluit worden genomen.

Vervolgtraject financiële afspraken: Het vervolgtraject is nog niet bekend. Financiële gevolgen van maatregelen voortvloeiend uit de strategie en de kaderrichtlijn zullen naar verwachting ten laste komen van de departementale begrotingen.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering):

Veel van de voorgestelde maatregelen zijn - in meerdere of mindere mate - reeds van kracht in Nederland. Nederland heeft de afgelopen decennia dan ook een vooraanstaande coördinerende rol gespeeld bij de totstandkoming van deze strategie. Voor Nederland zal de impact van het onderhavige voorstel dan ook gering zijn. Er zijn wel een aantal aandachtspunten voor Nederland. Nederland zal waakzaam moeten zijn dat de voorstellen niet gepaard zullen gaan met een disproportionele toename van de administratieve lastendruk en dat bij de implementatie zoveel mogelijk wordt aangesloten bij hetgeen reeds gerealiseerd is in Nederland.

Om in Nederland te kunnen blijven voldoen aan de planverplichting zal te zijner tijd een nieuw **nationaal actieplan** moeten worden opgesteld voor de periode na 2010 (als vervolg op de Nota Duurzame Gewasbescherming); herziening van dit actieplan dient elke vijf jaar te gebeuren. Voor deze periodieke herziening is geen einddatum voorzien.

Het bestaande Nederlandse **sputlicentiesysteem** zal op enkele kleine punten moeten worden aangepast, zoals etiketinformatie.

Het publiek dient **voorlichting** te krijgen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In Nederland is informatie beschikbaar, maar thans heeft Nederland nog geen actieve bewustwordingscampagne.

Beperking van vliegtuigspuiten wordt in lijn met TS-SUP geregeld bij invoering van de nieuwe Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (in vergevorderd stadium).

Verdergaande bescherming (t.o.v. 91/414) voor aquatisch milieu. Maatregelen ter voorkoming van verspreiding van de pesticiden via de lucht in boomkwekerij en fruitteelt moeten worden verbeterd en bespuitingen op verhardingen moeten beter worden gereguleerd in de Nederlandse wetgeving.

Aanwijzing van gebieden waarin **slechts beperkt of in het geheel geen gebruik mag worden gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen**, te denken valt aan gebieden die aangewezen zijn op grond van de Habitatrichtlijn, gebieden toegankelijk voor het “grote” publiek en waterwingebieden. Nederland voldoet thans nog niet aan deze verplichting, en moet met de uitvoering dus nog starten.

Regels voor **opslag en verpakking** om misstanden te voorkomen: hoewel hier nog geen nadere invulling aan wordt gegeven in de kaderrichtlijn, en deze bepaling dus gericht is op iedereen, ook bijvoorbeeld burgers, zou gedacht kunnen worden aan het formuleren van eenduidig beleid t.a.v. loonwerkers en agrariërs en een regeling van het particuliere gebruik.

Ten aanzien van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) is een aandachtspunt dat als in Nederland de ‘Best Practices’ verder uitgewerkt en vertaald worden naar de praktijk, buiten de “Telen-met-Toekomst-groepen”, Nederland aan de eis voor geïntegreerd telen kan voldoen.

Opzetten van een **systeem van informatie-uitwisseling** op Europees niveau. Nederland moet hiervoor informatie leveren. De Plantenziektenkundige Dienst zal worden betrokken bij de uitvoering van de eisen genoemd in de richtlijn en een coördinerende rol bij het voorziene Bevoegd Gezag. Wie dit bevoegd gezag zal zijn moet in Nederland nog nader worden bepaald. Het College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen zal, indien nodig, betrokken worden bij de implementatie. De monitoring en controle levert een zwaardere rol op voor de AID. Verplichtingen moeten beter worden vastgelegd en de lidstaten moeten beter over de informatie over het gebruik, distributie en controles terugrapporteren naar de Commissie.

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:

De voorgestelde termijn van 2 jaar lijkt haalbaar.

Consequenties voor ontwikkelingslanden: geen

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Nederland kan zich in hoge mate vinden in het thans voorliggende voorstel. Wel zal Nederland kritisch zijn ten aanzien van de administratieve lastendruk. Nederland zal bij het in de kaderrichtlijn voorgestelde punt van de publieksvoorlichting inbrengen dat dit al naar gelang de behoefte moet gebeuren, aangezien het informatieniveau van het publiek verschilt per lidstaat. Bij de in de kaderrichtlijn voorgestelde informatie-uitwisseling op Europees niveau zal Nederland verzoeken dat hierbij zoveel mogelijk aangesloten wordt op bestaande systemen. Tevens zal Nederland aandacht vragen voor verankering van een aantal maatregelen uit de strategie in de Verordening omdat deze maatregelen anders geen doel treffen, dan wel de regelgeving op het gebied van pesticiden op een

aantal punten teveel versnipperd zal raken. Voor gebruikers en aanvragers moet duidelijk zijn waar ze aan toe zijn. Deze maatregelen zijn onder meer:
het beperken van vliegtuigspuiten tot een ‘nee, tenzij’ bepaling;
verdergaande bescherming van het aquatisch milieu;
regels voor verpakking en opslag. Beperkingen betreffende het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen moeten hier worden vermeld.

Nederland wil derhalve goede en geformaliseerde afspraken over de communicatie tussen de Raadsbehandelingen over deze Verordening en de TS-SUP, met consistentie van wetgeving als doel.

Voorts zal Nederland aandacht vragen voor de voorgestelde comitéprocedures; de adviesprocedure dient te worden vervangen door de regelgevende procedure, in twee gevallen namelijk: de totstandkoming van “harmonised standards” voor spuitapparatuur en Europeesbrede standaarden voor “geïntegreerd telen”.

Tot slot zal Nederland er voor pleiten de totstandkoming van geharmoniseerde standaarden voor spuitapparatuur aan te laten sluiten bij bestaande regelgeving, m.n. de Machinerichtlijn 2006/42/EC.

